

סיפורים נפלאים פרשת בא

מדרשותיו דפק בחזקה על הסטנדר ושגא מנהמת לבו: "יהודי זכרון משה" היקרים! כשנבוא לשמים, אנחנו נתבע על חילול שבת ועל גילוח בתערו!"

למה היו מכוונים דבריו החרפים? הוא, ר' שלום, וידיד נפשו, ר' עזרא ברזל, נודעו אודות ספר ב"סמטת הספרים" המגלח בתער. הם החליטו לבוא אתו בדברים ולשדל אותו לחדול ממעשיו. הספר התגלה כאגוז קשה לפיצוח, גס ועקשן והוא ניסה "לנער" אותם מעליו, בתחילה בעדינות ובסוף באיום, אך הם מצווים: "הוכח תוכיח" - אפילו מאה פעמים. הם התמידו בדבריהם, ולאחר תקופה ארוכה הלחלו דבריהם ונשארו פרי. חלפו מספר חודשים ונודע להם שהלה שב לסורו: פותח את המספרה בשבת ומגלח בתער. הם נגשו למספרתו, והוא, מיד בראותם, קרא: "איני רוצה להכירכם. הסתלקו מפה!"

הם דרשו הסבר והוא סיפר: "ביום השנה הראשון לפטירתו של אבי, רציתי להגיד קדיש לעילוי נשמתו. התעניינתי אצל חבר היכן אוכל לעשות זאת, והוא המליץ לי על בית הכנסת "זכרון משה" השוכן לא רחוק מן השוק ובו מתקיימים מניינים מסביב השעון. הצטיידתי בכיפה ושמתי פעמיי אל עבר היעד. משנכנסתי, צד את עיני השלט: "אסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה". מתחת לשלט המפואר ישב חלפן דולרים, ובאמצע התפילה מלמל לחברו דיבורים אודות השער היציג!

אתם באים לדבר אתי על איסורי תורה, וכך מתנהגים אנשיכם? האם הם מכבדים את הכתוב בתורה? זהו היחס שמקבל איסור תורה? אפתח אני את המספרה בשבת! אגלח בתערו! לא תוכלו להטיף לי מוסר!"

"יהודי זכרון משה", פנה ר' שלום למאזיניו, "הנכם יושבים כאן, אולם מצודתכם פרושה ב'סמטת הספרים'. יהודי מחלל שבת ומגלח בתער בגינכם!"

סיפר יהודי חשוב, איש חינוך ותיק, על דודו החילוני שהתגורר בעיר חולון. דוד זה היה אדם טוב, ואחינו החליט שהגיע העת לנסות לדבר על לבו שישוב בתשובה. הוא הזמין אותו לשבת, ומשנתקל בהתנגדות ניסה לשכנע וללחוץ ולבסוף הצליח. אשתו הכינה סעודות מפוארות, הזמינה את ילדיהם הנשואים, ובעיני רוחם הם ראו כבר את הדוד חבוש כיפה. הוא הכין דברי תורה היוצאים מן הלב וקיווה לטוב...

בליל שבת בסיום הסעודה, הזמן הדוד לסיבוב קצר בעיר בני ברק. הם הגיעו ל"טייש" של אחת החסידויות החשובות. האדמו"ר ישב בראש השולחן, החסידים על הפרנצ'ס והמראה היה מלא הוד. הוא חיפש מקום לדוד, אך בינתיים צד משהו את עיניו של הדוד.

אחד החסידים עמד עם ילדיו וקילף בוטנים, את הקליפות הוא השליך על הרצפה. הזדעזע הדוד החילוני מן המראה וביקש לצאת מיד. "אצלנו בחולון לא יתרחש דבר כזה לעולם! לזרוק קליפות בבית הכנסת? איזה בזיון! איזה זלזול!" האחיין ניסה לסגור שיבואו המנקים עוד מעט ויאספו, אך הדוד אטם אוזניו משמוע.

"ולמען תספר באזני בנך ובן-בנך... וידעתם כי אני ה' (י, ב)

אומרים כאן חכמי המסורה: בשני מקומות בתורה מצינו את המלה "ולמען". בתחילת פרשת "וארא" נאמר: "ולמען תספר באזני בנך ובן-בנך"; ובפרת "עקב" נאמר: "ולמען תאריכו ימים על האדמה" (דברים יא, ט). לומר לך, שכל המטפל כראוי בחינוך בניו ובני-בניו - זוכה לאריכות ימים על האדמה, שהבטיח ה' לעמו.

רבי מנחם-מענדל מווישווא שבמרמורש, בעל 'שארית מנחם', ראה פעם אחת ילד הפונה אל אביו בשאלה איזו ברכה מברכים על דבר-מאכל כלשהו. האב לא היה שומר תורה ומצוות, והוא השיב לילד שישאל את סבו, שעל-פי חזונו החיצונית נראה יהודי הקרוב יותר אל המסורת. נאנח רבי מנחם-מענדל ואמר: "עכשיו הבנתי משמעות חדשה בפסוק 'שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך'. משה רבנו אמר לבני-ישראל כי יבואו ימים שכאשר ילד ישאל את אביו בענייני תורה ומצוות, ישיב לו האב: 'זקניך [נ]יאמרו לך' - לך אל סבא, הוא יוכל לענות לך"...

"וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב" (יא, ב)

המגיד מלובלין זצ"ל שאל: מאחר שהובטחנו על הרכוש הגדול, מדוע נצטוונו לשאול מן המצרים על מנת להחזיר, ואם היתה זו רק שאילה לזמן קצוב, מדוע לא החזרנוה כמובטח, והשיב במשל: מעשה באדם שקנה דירה לצרכי השקעה. עמד והשכירה לשנה. כעבור חדשים מספר, הזדמן לו קונה ברוח נאה, ומכר לו את הדירה. ביקש הקונה להכנס ולהתגורר בדירה, אבל תוקף השכירות עדיין לא פג. בא וניהל משא ומתן עם השוכר, כמה כסף יבקש כדי לפנות את הדירה. כל הרואה את השנים יתרשם, שהשוכר הוא בעל הבית, והמבקש עומד ומעתיך כי ישכיר לו את הדירה...

והאמת הפוכה היא, אבל עד תום תקופת השכירות אין הבעלים יכולים לממש את בעלותם, והיא ביד השוכר. הוא הדין בענייננו. לו היו ישראל בזמן הקצוב, היה הרכוש הגדול מגיע להם בדין. מכיון שיצאו קודם שמנם, היה עליהם לשאול את הרכוש הגדול מן המצרים, כך שיהיה בידם בהשאלה עד לבוא המועד - ואז יהפכו לבעלי. (חסד לאברהם)

"ויאמר משה כה אמר ה' בחצות הלילה אני יוצא מתוך מצרים" (יא, ד)

ונראה לי לומר במה ששינה ואמר כחצות, שהוצרך לעשות כן שיתקדש שם שמים (רבינו בחיי)

ר' שלום שבדרון זצ"ל, דרשן מפורסם היה. בכל שבת דרש בבית הכנסת "זכרון משה" שבירושלים. באחת

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת בא

"והגדת לבנך" (יג, ח)

פעם ביקשתי עצה מהגאון הגדול ר' חיים קנייבסקי שליט"א בעניין חינוך הבנים. אמר לי הרב: "תלמד עם הבנים עשר דקות כל יום". כך הוא אמר. לא שעתיים ואף לא שעה. עשר דקות יעשו מהפך.

שח רב קהילה חשוב: "המרחק מביתי לבית הכנסת של הקהילה אינו קטן. זהו מאמץ גדול, אולם בכל שבת המרחק הזה הוא הזדמנות בעבורי לשוחח עם בני ללא הפרעות. התמורה הזו שווה כל מאמץ".

מצוות: "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם" חלה משעה שהבן יודע לדבר.

אל הגאון הרב שלמה זלמן אויערבך זצ"ל פנו מספר אנשי צוות מיישיבה חשובה ותיארו את אחד הבחורים כ"בן החמישי" שבהגדה. הם תיארו את מלחמותיהם עמו על כל צעד ושעל וביקשו להוציאו מן הישיבה. שאל ר' שלמה זלמן את המשגיח: "אמור לי, מתי התענית עליו? כמה פרקי תהלים אמרת בשבילו? כיצד תוכל לזרוק אותו מהישיבה בלי שצמת עליו, הרגשת כאבו?"

סיפרה אם כאובה על שני בניה: האחד הרווה אותה רוב נחת מאז היה קטן, והשני השקה אותה מרורים. מלמדיו של האחד אמרו עליו תמיד: "אשרי יולדתו", ומלמדיו של השני התקשו להתמודד עמו. לימים, התהפך הגלגל, הראשון פרק מעליו עול תורה ומצוות, רחמנא ליצלן, והשני גדל והיה לתלמיד חכם גדול. "אין לי כל ספק", אומרת האם, "שהתפילות ששפכתי על בני שהקשה עלינו כל כך בילדותו, פעלו נצורות, ואילו על הילד ה"חלק" שכחתי להתפלל, ואילו התוצאות..."

(מפי הרב דניאל אוהיון שליט"א)

מספרים, שכאשר נולד גאון עוזנו מרן החיד"א, רבנו יוסף חיים דוד אזולאי זצ"ל, לשבעה חודשים נולד. הוא לא בכה בלידתו, ולא פעם בו הדופק. לכן היתה המיילדת בטוחה שהוא נפל, והשליכה אותו, ופנתה לטפל ביולדת שקשתה בלידתה. באה אם היולדת לבקר את בתה וראתה שכולן סובבות את מטתה ומטפלות בה. מיד שאלה: "היכן הילד?" והראוה שהוא מוטל לארץ. היא גחנה אליו, חיבקה אותו וחיממה את בשרו, והנה, נשמעו פעימות לבו. מיד טיפלה בו במסירות ועם ישראל זכה למרן החיד"א הקדוש, הגאון האדיר בנגלה ונסתר אשר כל רז לא אניס ליה ותורתו כמעין המתגבר. מה היה קורה אילו לא היתה באה? ומה היה קורה אילו היתה מקבלת דברי המיילדת שהתינוק מת ודינו לקבורה? כמה היה עם ישראל מפסיד, כמה היו הוריו מפסידים ומנין היה לה לאותה סבתא כזה נכד. ובבתים כה רבים מישראל יש כיום נשמות זכות וטהורות, ילדים בעלי נשמות גבוהות של גאונים וצדיקים שיכולים להאיר את העולם כהחיד"א הקדוש בשעתו. אם רק ישכילו ההורים להועיד לבניהם לגדולות ולחנכם לתורה כמה נחת ירוו מהם, יהיו לתפארת המשפחה ולתפארת העם כולו. והכל יאמרו: אשרי אביו שגידלו לתורה. (יומא פו)

אותו אברך חסיד לא ידע לעולם שאיבד עולם מלא במעשיו. המתרפה ממלאכתו אח הוא לאיש משחית! "באים כל מעשיו ונפרטים לפניו". האם אני גילחתי בתער? האם אני חיללתי שבת? "נפרטים" - הוא יראה את השפעתו וידע שהמעשים נעשו בגינו. באחריותו התחללה השבת, באחריותו לא אבה יהודי זקן מחולון לשוב בתשובה. ועל כן, אין לו אלא לחתום. אין לו אלא לחתום שהיו אלו מעשיו!

מסופר על ה"חפץ חיים" שבערוב ימיו היה סגי נהור, ואף על פי כן תמיד היה יושב ולפניו גמרא פתוחה. שאלו אותו מדוע הוא פותח את הגמרא אף שאין ביכולתו לקרוא והוא השיב: "נכון, אבל מה אעשה ורבים נכנסים אלי, שואלים שאלות, מבקשים עצה טובה, איך אוכל להכניס אלי לחדר יהודי ששמע על ה"חפץ חיים" בראדן שהינו מתמיד גדול ויראה אותי כשספר אינו פתוח לפני? בכך אני עלול לגרום לזלזול בשקידת התורה.

"ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערביים" (יב, ו)

שעת בין הערביים נתפסת בעינינו כשעת דמדומי חמה, לפנות ערב, בטרם שקיעה. אבל אין זה כך. קרבן תמיד של בין הערביים, מוקרב בשש שעות ומחצה, כלומר מיד לאחר חצות היום, ותיכף לאחריו מקריבים את קרבן הפסח, שזמנו בין הערביים. הגאון רבי משה שמעון זצ"ל, רבה של פיטסבורג, ראה בכך אות ולקח מאלף. נכון הוא, שבשעת הצהריים, מיד לאחר חצות היום, עדיין קופחת השמש במלוא עוזה, והחום לוהט, אבל כבר נעשה הצעד הראשון לקראת השקיעה, הכל יודעים שהערב מתקרב, ובסופה של הדרך תשרור חשכה נוראה.

משל למה הדבר דומה, לאנייה השטה בלב ים, עת הקברניט יודע, שאם ייסע בכיוון מסוים, לפי המצפן ויקפיד לשייט במעלה פלונית, יגיע לנמל, מחוז חפצו. הוא אחז בהגה ביד אמונה, אבל לא הקפיד לדייק ככלות הכל, מעלה אחת פחות או אחת יותר, מה? הוא סטה בשבריר מעלה, אבל הקפיד לשייט בקו ישר. בתחילה הייתה הסטייה קלה ובלתי מורגשת, באמת שלא הייתה משמעותית, אך כעבור כמה מיליון, הפריד מרחק ניכר בינו לבין המסלול הנכון, וככל שהרחיק, הלך המרחק וגדל. בסופו של דבר, לא זו בלבד שהחטיא את נמל האי שאליו בקש להגיע, אלא שהחטיא את האי כולו, והמשיך לשייט במרחבי הים, תועה ואובד דרך, עד שכלתה הצידה ואזלו המים, וכל יבשה לא נראתה באופק. כל דרך תועה, מתחילה בסטייה קלה, הצעד הראשון אינו מורגש, הוא צמוד כמעט לדרך הישרה, אבל המרחק הולך וגדל עד הניתוק המוחלט, ואבדן הדרך.

לפיכך אמר המדרש: "ויהי ערב אלו מעשיהם של רשעים". אנו רואים אותם ברשעותם, בשיא החשכה והאופל של מעשיהם. אבל עלינו לדעת, שדרכם התחילה בסטייה הראשונה לעבר האופק, בצהרי היום, כאשר נטו אל "בין הערביים". אשרי מי שמפקח על צעדיו, ושב מבעוד מועד אל המסלול הנכון, אל הדרך הסלולה. (חקר

דעת)